2 ביולי 2020

עש"א 66898-05-20 פלוני נ' הסיוע המשפטי - מחוז חיפה

בפני כבוד השופטת עפרה ורבנר

<u>המערער</u>: פלוני

- נגד -

<u>המשיבה</u>: הלשכה לסיוע משפטי חיפה, משרד המשפטים

ע"י ב"כ עו"ד גדעון חורש

<u>פסק-דין</u>

1. לפני ערעור על החלטת הלשכה לסיוע משפטי, על-פיה נדחתה בקשת המערער להגדלת סכום התביעה שהוגשה על-ידי המערער, שהינה תביעה בגין הפרת זכויות יוצרים של המערער, ובגין פגיעה בפרטיותו.

התביעה, כפי שהוגשה לאחר שהמערער קיבל ייצוג באמצעות הסיוע המשפטי, היתה על סכום מסוים, בעוד המערער ביקש להגדיל את סכום התביעה, כך שזו תעמוד על סכום גבוה יותר משמעותית, וכפועל יוצא מהגדלת הסכום, נטען כי יש להעביר התביעה לבית-המשפט המחוזי.

לטענת המערער, קיימות הפרות רבות נוספות של זכויות היוצרים שלו, שנעשו במשך כשנתיים על-ידי הגורמים כלפיהם הוגשה התביעה בגין הפרת זכויות היוצרים, ובנסיבות אלה יש להגדיל את סכום התביעה.

2. בקשת המערער להגדלת סכום התביעה נדחתה על-ידי המשיב בהחלטה מפורטת ומנומקת בהעדר סיכוי משפטי לקבלת הסכום אותו ביקש המערער לתבוע.

בהחלטת הסיוע המשפטי צוין כי המערער פירט מספר עילות המצדיקות לטענתו הגדלת סכום התביעה ובעיקר הפרת זכויות היוצרים שלו בהתאם לחוק זכויות יוצרים, תשס"ח-2007.

באשר לעילות תביעה אחרות, צוין בהחלטת הסיוע המשפטי כי אלה פורטו בכתב התביעה שהוגש, או שאין להן מקום אם מאחר ובהתייחס אליהן יש להגיש תלונה למשטרה, ואם מאחר ואין אינדיקציה כלשהי לרווח המהווה עשיית עושר ולא במשפט, שעשו מי מהנתבעות.

2 ביולי 2020

עש"א 66898-05-20 פלוני נ' הסיוע המשפטי - מחוז חיפה

בהחלטת הסיוע המשפטי הופנה המערער להוראות סעיף 56 לחוק זכויות יוצרים ולמכלול השיקולים המפורטים בחוק ואשר אותם שוקל בית-המשפט בעת הגשת תביעה להפרת זכות יוצרים.

הסיוע המשפטי סבר כי אכן הופרה זכות יוצרים של המערער, אולם במכלול השיקולים הנלקחים בחשבון, כאשר אין המדובר בהפרת זכויות יוצרים למטרה מסחרית גרידא, וכשהרווח שצמח לגופים הנתבעים על-ידי המערער, בשל ההפרה, הינו מינורי והמערער לא הוכיח נזק, ומעבר לכך יש לברר את עניין הסכמתו מכללא של המערער להופיע בפרסומי הגופים הנתבעים, והפרסום הרלוונטי אינו מציג את המערער באור שלילי, הרי אין מקום להגדלת סכום התביעה.

הסיוע משפטי הדגיש כי מרבית השיקולים אותם לוקח בחשבון בית-המשפט בעת קביעת סכום הפיצוי לא מתקיימים בענייננו של המערער או שמתקיימים בעצימות נמוכה יחסית, ולכן לא סבר הסיוע המשפטי כי יש מקום להגדלת סכום התביעה לסדר הגודל שביקש המערער.

עוד ציין הסיוע המשפטי כי דווקא פסק-הדין שצירף המערער מוכיח כי בתי-המשפט מפעילים שיקול דעת, ופוסקים סכומים שאינם גבוהים.

הסיוע המשפטי אף ציין כי מרבית ההפרות והפרסומים הנטענים בוצעו בקבוצות, כך שבהחלט יתכן להתייחס לחלק מהפרסומים כמסכת אחת, וכהפרה אחת שתקנה פיצוי בודד ולא פיצוי על כל פרסום בנפרד.

הסיוע המשפטי הפנה להוראות סעיף 29 לחוק זכויות יוצרים בנוגע לביצוע של יצירה במהלך פעילות חינוכית של מוסד החינוך, תוך התייחסות לאחד הגופים הנתבעים ככזה המוכר על-ידי משרד החינוך.

נקודה נוספת אליה הופנה המערער במכתב הדחיה הינה כי יש להתייחס לסבירות גובה הפיצוי המבוקש, שכן "ניפוח" סכום התביעה באופן לא פרופורציונלי עשוי להביא לחיוב בהוצאות משפט, וכן אין הצדקה שאדם המקבל ייצוג באמצעות הלשכה לסיוע משפטי, ומשכך פטור מאגרת בית-משפט, יגיש תביעה מנופחת על למעלה מ-X ₪, שאין לה בסיס בדין ובפסיקה, ויהא זכאי לפטור מאגרה רק מאחר והסיוע המשפטי מייצג אותו.

3. המערער ערער על החלטת הסיוע המשפטי וטען כי מספר ההפרות עליהן הצביע, ולגביהן יש לו ראיות, מצדיק הגדלת סכום התביעה, ולטענתו היה מקום לתבוע פיצוי בסך 100,000 ₪, ולא רק 50,000 ₪ בגין כל הפרה.

עוד טען המערער כי היצירה לגביה הופרו זכויות היוצרים שלו הינה יצירה שהמערער העלה טענות באשר לזהות יוצריה.

לטענת המערער החלקים באותה יצירה, שמהווים יצירה שלו, הינן X תמונות וסרטונים שהועתקו או פורסמו שלא ברשותו, ותוך שלא ציינו את שמו ולא נתנו לו קרדיט לגבי כל אחד מהפרסומים.

המערער אינו חולק על-כך שהסכים להופיע בהופעה פומבית במסגרת אותם גופים נתבעים, אולם לטענתו הוא לא הסכים שיפרסמו ושיעתיקו את ההופעה.

המערער חזר והדגיש כי ההפרות בוצעו במשך כשנתיים למרות פנייתו לגופים הנתבעים, עוד במחצית שנת 2018 להסיר את הפרסומים.

המערער טען כי נגרם לו נזק כתוצאה מהפרסומים, ונזק זה גרם לו לכך שירד מנכסיו ושאינו מסוגל לעבוד, אלא שהמערער לא צירף חוות-דעת של מומחה בתחום הרלוונטי, שאכן יש קשר סיבתי בין הפרת זכויות היוצרים, והפגיעה בפרטיות להן טוען המערער לבין מצבו.

לטענת המערער, אחד הגופים הנתבעים שילם לגוף האחר סכום כסף למימון הפרויקט, והכנסות אחד הגופים הנתבעים עלו בין השנים 2016 ל-2017, אם כי אין בדברי המערער או במסמכים שצירף אינדיקציה כלשהי לקשר בין העליה בהכנסות לבין המופע שבהתייחס אליו הגיש המערער את תביעתו.

המערער אף טען כי אזכור סעיף 29 לחוק זכויות יוצרים על-ידי הלשכה לסיוע משפטי היה שלא במקום, שכן סעיף זה מתייחס לביצוע פומבי במוסדות חינוך בהתייחס ליצירה, כאשר ביצוע כזה מותר במהלך פעילותו החינוכית של מוסד חינוך, בעוד שהמערער אינו מלין כנגד הביצוע במסגרת הגופים הנתבעים, אלא כנגד העתקת המופע ופרסום שבוצע לאחר אותו ביצוע פומבי.

4. המשיב הדגיש בתשובה, כעולה מפרוטוקול הדיון בערעור, כי על-פי רוב, ומשניתן סיוע לפונה, לא מגיעה התדיינות שעניינה הגדלת סכום התביעה או הרחבת הסיוע, לפתחו של בית-המשפט בערעור.
עוד הדגיש המשיב, כי כל רעיון המופע החל עוד בשנת 2010, והמערער השתתף אך ורק במופע בשנת 2017, כך שזכויות היוצרים על המופע אינן של המערער, והמדובר בזכויות יוצרים על חלק מסוים מתוך המופע של שנת 2017.

עוד הדגיש המשיב כי המערער אינו מוסמך לטעון על פגיעה בזכויות יוצרים של משתתפים אחרים במופע, ואין המדובר בתביעה ייצוגית.

המשיב חזר על האמור במכתב הדחיה, וציין כי החוק נוקב בתקרה מקסימלית של פיצוי לכל הפרה, אולם כל מקרה נבחן לפי נסיבותיו ולאור מכלול השיקולים שפורטו במכתב, אין הצדקה להעלות את סכום התביעה.

לטענת המשיב, הופעל שיקול דעת בקביעת סכום התביעה בעת שהמערער קיבל ייצוג באמצעות הסיוע המשפטי ואין מקום שבית-המשפט יתערב בשיקול דעת זה.

המשיב אף הדגיש כי המערער עצמו פרסם בדף הפייסבוק שלו וביוטיוב פרסומים הקשורים לחלקו במופע, וכן חזר וציין כי אין כל אינדיקציה לרווח של הגופים הנתבעים מהמופע, ואין ספק שעלות המופע היתה מעבר לסכום שהועבר בין הגופים הנתבעים.

המשיב אף ציין כי יש לקחת בחשבון את מהות אחד הגופים הנתבעים ואת הוצאותיו.

לטענת המשיב, אין כל אינדיקציה לנזק אצל המערער בעקבות הפרת זכויות היוצרים, שלא היה קיים קודם לכן.

המשיב אף הפנה לאותו פסק-דין שהמערער ציין, פסק-דינו של כב' השופט זילברטל בבית-המשפט המחוזי בירושלים ב-ת"א 3560/09 **אבי ראובני ואח' נ' מפה-מיפוי והוצאה לאור בע"מ** (6/1/11).
בהקשר לפסק-דין זה ציין המשיב כי שם נטענה טענת הפרת זכויות יוצרים של התובעים בהתייחס לצילומים מקוריים שצילמו, ונפסק סך של 3,000 ₪ בגין כל אחת מ-15 ההפרות שבספר שפרסמה הנתבעת שם.
המשיב הדגיש כי באותו פסק-דין היה מדובר בחברה שפרסמה את התצלומים לצרכים מסחריים, חברה העוסקת בפרסום מפות, ואשר אמורה גם להיות בעלת ידע בתחום זכויות

יוצרים, ואם שם נפסק פיצוי נמוך בסדר גודל של אלפי שקלים ולא מעבר לכך, הרי קל וחומר בעניינו של המערער כאשר מטרת הגופים הנתבעים היתה מטרה חברתית.

5. חוק הסיוע המשפטי, תשל"ב-1972, והתקנות שהותקנו מכוחו, קובעים כיצד יינתן שירות משפטי באמצעות הלשכה לסיוע משפטי, באלו עניינים, ומהם הקריטריונים לקבלת שירות משפטי באמצעות הלשכה לסיוע משפטי.

סעיף 3 לחוק הסיוע המשפטי, עניינו בבחינת זכאותו הכלכלית של מבקש הסיוע.

סעיף 4 לחוק הסיוע המשפטי קובע כי ראש הלשכה רשאי לדחות בקשה לקבלת שירות משפטי:

> **"אם היה סבור שעניינו של המבקש אינו אלא טרדני או קנטרני, או שאין לו על מה לסמוך, או שאין לו בסיס סביר מבחינת הדין, העובדות או הראיות...".**

בהתייחס לסעיף 4 לחוק הסיוע המשפטי, אציין כי קיים אינטרס ציבורי שסיוע משפטי שניתן על-ידי גוף ציבורי ובכספים ציבוריים, יינתן לצורך ניהול הליכים שיש להם סיכוי על-מנת לא לבזבז משאב ציבורי בהליכי סרק.

לשכת הסיוע המשפטי מפעילה שיקול דעת בטרם מתן החלטה האם להעניק סיוע לפונה אם לאו, וכאשר אין בסיס סביר מבחינת הדין, העובדות או הראיות להגשת תביעה או למתן סיוע בהגנה, מוסמכת לשכת הסיוע המשפטי לדחות בקשה למתן שירות משפטי, לאור הוראות סעיף 4 לחוק הסיוע המשפטי.

6. המערער קיבל ייצוג באמצעות הלשכה לסיוע משפטי לצורך הגשת תביעה על פגיעה בזכויות יוצרים כנגד הגופים הנתבעים, ואכן הוגשה תביעה כזו לבית-משפט השלום.

בנסיבות אלה, ספק רב אם יש מקום שלאחר קבלת ייצוג באמצעות הסיוע המשפטי, יבחן בית-המשפט כערכאת ערעור כל החלטה של הסיוע המשפטי באשר לאופן ניהול התיק.

בית-המשפט המחוזי אינו אמור ללוות ולפקח עקב בצד אגודל, על אופן ניהול ההליכים המשפטיים לאחר שניתנה החלטת הסיוע המשפטי המאפשרת קבלת ייצוג, ואינו אמור לפקח על כל החלטה של עורך-דין אשר מונה מטעם הסיוע המשפטי באשר לאופן ניהול תביעה או הגנה, מה הן הבקשות שתוגשנה, מי העדים שיוזמנו, האם יש מקום להגיש בקשה לתיקון כתב תביעה אם לאו וכדומה.

משהתקבלה החלטה על מתן ייצוג באמצעות הלשכה לסיוע משפטי, אין למעשה מקום לדיון בהתאם לסעיף 5 לחוק הסיוע המשפטי שכן רק על החלטה הדוחה בקשה למתן שירות משפטי יש רשות לערער לבית-המשפט המחוזי.

7. מעבר לאמור לעיל, ומאחר ובעניינו הגדיר הסיוע המשפטי את החלטתו כסירוב חלקי, אתייחס לערעור לגופו.

לא מצאתי פגם בהפעלת שיקול הדעת של הסיוע המשפטי כמתועד במכתב הדחיה, באשר לאי-הגדלת סכום התביעה לסכום הניכר שביקש המערער לתבוע, וזאת תוך התייחסות לשיקולים המפורטים בסעיף 56 לחוק זכויות יוצרים ולסדרי הגודל הנפסקים כפיצוי בגין הפרת זכות היוצרים, לרבות בפסק-הדין אליו הפנה המערער עצמו, וכן למכלול הבעיות עליהן הצביע ב"כ המשיב בהתייחס לאותם פרמטרים הנלקחים בחשבון (למעט עניין סעיף 29 לחוק אשר לגביו יתכן ואין רלוונטיות לתביעת המערער, שכן אין המדובר בתביעה שלו על ביצוע פומבי של יצירה, אלא על העתקה ופרסום לאחר מכן).

על האמור לעיל יש להוסיף כי לסיוע המשפטי קיימת חובה לבחון ולאפשר ייצוג בתביעות, שלפחות לכאורה יש בהן ממש, ואין הצדקה לאפשר לאדם ייצוג בתביעות מופרזות, כאשר אין הוא נדרש לשאת בעלויות כספיות בגין הגשת התביעות, מאחר וייצוג משפטי הוא מקבל במימון ציבורי באמצעות הלשכה לסיוע משפטי, ומתשלום אגרה הוא פטור בהתאם לתקנה 19 לתקנות בתי המשפט (אגרות) תשס"ז-2007.

האמור בעניין זה בסעיף 12 למכתב הסיוע המשפטי, שבגינו הוגש הערעור, מקובל עלי.

יש לציין כי במסגרת התביעה שהוגשה לבית-משפט שלום נשלחה הודעה למזכירות בית-המשפט מטעם הלשכה לסיוע משפטי, על-כך שהמערער פטור מתשלום אגרה.

בנסיבות אלה, דין הערעור להידחות.

8. ככל שהמערער סבור כי יש בסיס איתן להגשת תביעה בסדר גודל אותו הוא מבקש לתבוע, הוא כמובן רשאי להגיש תביעה בסדר גודל כזה, אלא שלא באמצעות ייצוג מטעם הלשכה לסיוע משפטי, ועליו לקחת בחשבון בעת הגשת תביעה כזו גם את עניין תשלום האגרה וגם את החיוב בהוצאות משפט, שהוא עשוי לשאת בהם, ככל שבית-המשפט שידון בתביעה כזו יהא סבור שהמדובר בתביעה מוגזמת ומופרזת.

9. אין צו להוצאות.

10. המדובר בנוסח שהושמטו ממנו פרטים על-מנת לשמור על פרטיות המערער.

ניתנה היום, י' תמוז תש"פ, 02 יולי 2020, בהעדר הצדדים.

עפרה ורבנר, שופטת